

ARGUMENTUM

news opinion analysis

Ndahet nga jeta Papa Françesku
Lamtumirë dhe
FALEMINDERIT!

Të dashur lexues dhe ndjekës të Argumentum.al,

Argumentum.al tashmë nga muaji prill 2022 vjen në versionin e një reviste të përmuajshme politike-diplomatike të cilën mund ta shfletoni online.

Ky botim mujor ofron një kombinim të qartë të lajmeve në vend, rajon dhe botë, si dhe opinioneve dhe analizave për ngjarjet e zhvilluara përgjatë një muaji. Duke falënderuar secilin prej jush për vëmendjen dhe besimin ndaj medias tonë, ju premtojmë që do të vijojmë të sjellim për ju analizat objektive mbi zhvillimet kryesore në Vend, Rajon, Europë dhe në Botë.

Argumentum.al përpaket të jetë burim autoritar i gazetarisë me analiza dhe komente mbi marrëdhëniet ndërkombëtare,

politikën botërore dhe një gamë të gjerë çështjesh me rëndësi globale duke sjelle materiale ekskluzive. Kjo falë edhe kontributit të disa prej emrave të njohur të politikës dhe publicistikës shqiptare dhe bashkëpunorëve të tjerë vendas dhe të huaj. Në të njëjtën kohë Argumentum.al është e hapur për komente e mendime të lexueseve të saj.

Lexoni falas mbi çështjet e brendshme dhe ndërkombëtare në revisten Argumentum.al në shqip dhe anglisht!

“Argumentum”, një proces intelektual ...

Marjana DODA
Kryeredaktore

Përmbajtja

03 EDITORIAL

- Lamtumirë dhe Faleminderit!

04 REDAKSIONALE

- Papa Françesku u nda nga jeta të hënën e Pashkëve, më 21 prill 2025, në moshën 88-vjeçare në rezidencën e tij në Casa Santa Marta të Vatikanit.

05 FOTOLAJM

- Bota i jep lamtumirën Papa Françeskut.

7 FOKUS

- “Jepini Çezarit, çka i përket Çezarit...”

10 OP/ED

- 200 Fjalë “Non – grata”!

13 POLITIKË

- Shefja e diplomacisë së BE-së vizitë zyrtare në Tiranë: Viti 2030, objektiv realist për integrimin e Shqipërisë.

15 JO VETEM LAJM

- Shqipëria shënon 16-vjetorin e anëtarësimit në NATO.

17 RETROSPEKTIVE DIPLOMATIKE

- 76 vjet nga themelimi i NATO-s.

19 BOTA

- Trump njofton tarifa gjithëpërfshirëse globale, duke ndezur një luftë tregtare globale.

ENGLISH EDITION

22 EDITOR'S NOTE

- Farewell and Thank You!

23 REALPOLITIK

- Only praises and prolises for Meloni! Facts versus untruths! Immediate ceasefire and genuine peace, no deal for new occupation! Back after 60 years!

25 OP/ED

- Diplomacy, State-Building, and Memory: Germany's role in Kosovo through a scholarly lens.

27 IN FOCUS

- The Serbo-Russian Nexus in Hybrid Warfare. Why are Telegram channels dangerous for nation security?

29 GLOBAL

- Türkiye's political future following the arrest of İmamoğlu.

Lamtumirë dhe Faleminderit!

Faleminderit Papa Françesku, që zgjodhe Shqipërinë si vendin e parë që do të bekoje me vizitën tënde pas emërimit si Papë. Erdhe dhe dëshmove dashurinë e këtij populli të vuajtur, i cili, edhe në kohët më të errëta, nuk e harroi kurrë dashurinë për Zotin. Erdhe, i bekove dhe u lute për dhjetëra martirë që dhanë jetën në emër të ZOTIT. Erdhe dhe preke me zemër harmoninë tonë fetare – atë që ti vetë e quajte “vëllazëri fetare”.

Faleminderit Papa ynë, që shkele mbi këtë tokë të varfër, por të pasur në shpirt dhe bujari. Kjo vizitë u bë gjithashtu simbol i rrugëtimit tënd përkrah të varfërve, të harruarve, të pamundurve. Ishe zëri i atyre që nuk kishin zë.

Faleminderit Papa i shenjtë, që nuk u nënshtrove para shteteve të mëdha dhe që denove me zë të lartë vrasjen e mijëra fëmijëve në Gaza. Ishe i vetmi që e quajte këtë luftë një genocid... Nuk ndale kurrë së

luturi për ta – madje edhe të dielën e Pashkëve, pak orë para se të shkoje pranë Zotit.

Faleminderit që dënuat çdo luftë dhe çdo formë padrejtësie. Mbi të gjitha, faleminderit që ngritët zërin kundër thirrjeve për armatim — madje edhe në mesazhin tuaj të fundit Urbi et Orbi, ku theksuat sërish: jo garës së armatimeve, jo më jehonës së vdekjes. Ju thirrët për paqe, për dialog, për bashkëjetesë.

Faleminderit që edhe me largimin tuaj nga kjo jetë arritët të bashkoni mbarë botën — nga Lindja në Perëndim, nga Europa në Amerikë, e deri në Azi. Tani mund të preheni i qetë pranë Atit, në paqe dhe dritë të përvetshme. Misioni juaj në tokë u përm-bush!

Faleminderit që ishe mes nesh. Do të mbetesh gjithmonë, bariu ynë i mirë.

Faleminderit që ishe Papa i popullit!

Papa Françesku u nda nga jeta të hënën e Pashkëve, më 21 prill 2025, në moshën 88-vjeçare në rezidencën e tij në Casa Santa Marta të Vatikanit

Në orën 9:45 të mëngjesit, Kardinali Kevin Farrell, Camerlengo i Kishës së Shenjtë Romake, njoftoi vdekjen e Papa Françeskut nga Casa Santa Marta me këto fjalë:

“Vëllezër dhe motra më të dashur, me dhimbje të thellë më duhet të njoftoj vdekjen e Atit tonë të Shenjtë Françesku. Në orën 7:35 të mëngjesit të sotëm, peshkopi i Romës, Françesku, u kthye në shtëpinë e Atit. E gjithë jeta e tij iu kushtua shërbimit të Zotit dhe Kishës së Tij. Ai na mësoi të jetojmë vlerat e Ungjillit me besnikëri, më të përzemërt, me dashurinë më të pëlqyer. Me mirënjohje të pamasë për shembullin e tij si dishepull i vërtetë i Zotit Jezus, ne e përgëzojmë shpirtin e Papa Françeskut në dashurinë e pafundme të mëshirshme të Zotit Një dhe Triuni.”

Drejtori i Zyrës së Shtypit të Se-

lisë së Shenjtë, Matteo Bruni, u tha gazetarëve më vonë të hënën se trupi i Papës së ndjerë mund të transferohej në Bazilikën e Shën Pjetrit të mërkurën në mëngjes, në mënyrë që besimtarët të mund të luten para eshtrave të tij mortore. “Përkthimi i mbetjeve mortore të Atit të Shenjtë në Bazilikën e Vatikanit, për nderim të të gjithë besimtarëve, mund të bëhet mëngjesin e së mërkurës, 23 prill 2025, sipas rregullimeve që do të përcaktohen dhe do të komunikohen nesër, pas Kongregatës së parë të Kardinalëve”, tha zoti Bruni.

Papa i parë argjentinas në historinë e Kishës trajtoi shumë tema, veçanërisht në lidhje me kujdesin e tij për të varfrit, vëllazërinë, kujdesin për shtëpinë tonë të përbashkët dhe “jo”-në e tij të vendosur dhe të pakushtëzuar ndaj luftës.

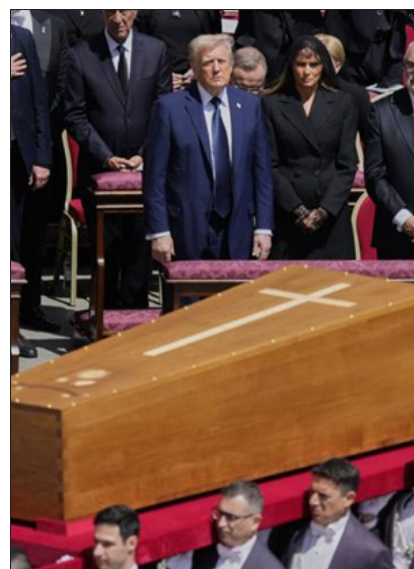
Papa i parë argjentinas në historinë e Kishës trajtoi shumë tema, veçanërisht në lidhje me kujdesin e tij për të varfrit, vëllazërinë, kujdesin për shtëpinë tonë të përbashkët dhe “jo”-në e tij të vendosur dhe të pakushtëzuar ndaj luftës.

Por zemra e mesazhit të tij, ajo që padyshim pati ndikimin më të madh, ishte thirrja e tij ungjillore për mëshirë, që është pikërisht afërsia dhe butësia e Zotit ndaj atyre që e njohin nevojën e tyre për ndihmën e Tij.

Mëshira, tha ai, është “ajri që thithim”, që do të thotë se është ajo që na nevojitet më shumë, pa të cilën do të ishte e pamundur të jetojmë.

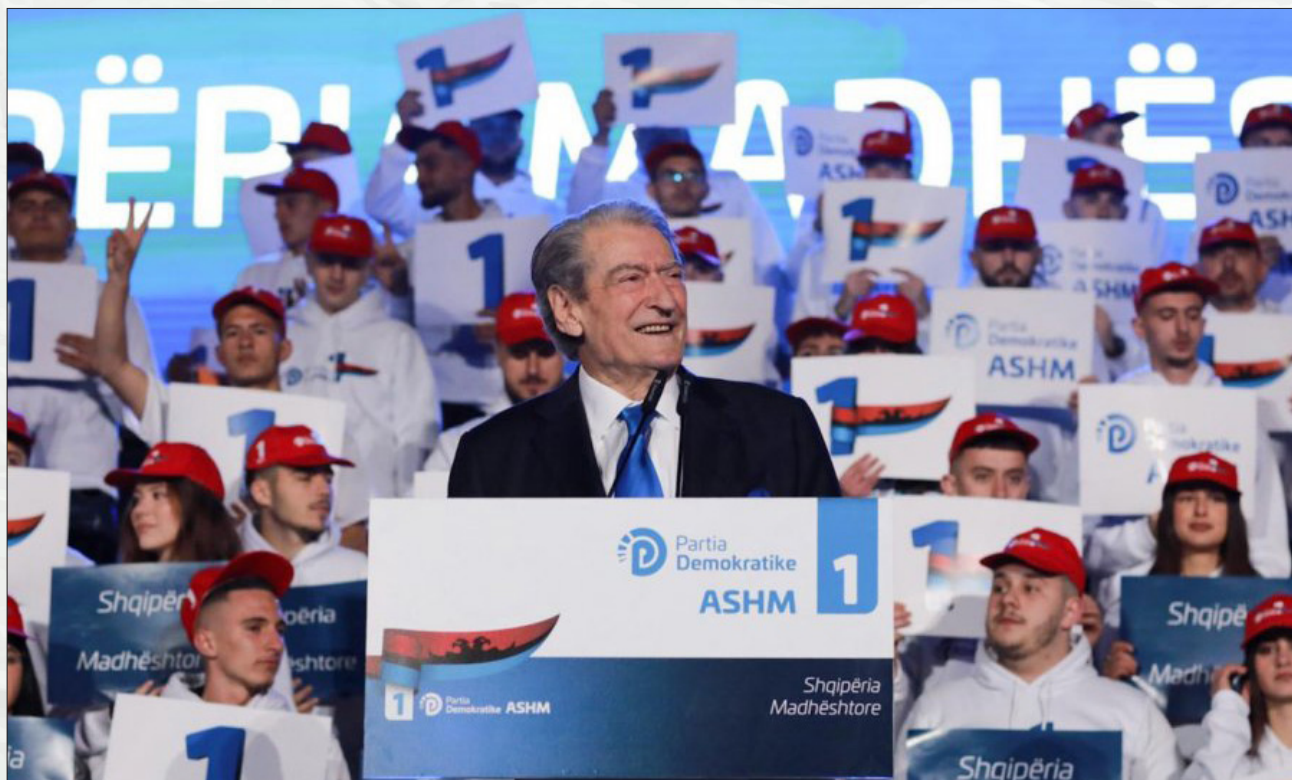
BOTA I JEP LAMTUMIRËN PAPA FRANÇESKUT

Rreth 250,000 persona nga mbarë bota u mblodhën më 26 prill në Sheshin e Shën Pjetrit në Vatikan për të marrë pjesë në meshën mortore të Papa Françeskut. Ceremonia, që zgjati 90 minuta, mbledhi së bashku krerë shtetesh, anëtarë të familjeve mbretërore dhe personalitete të larta, të cilët i dhanë lamtumirën e fundit Papës.

“Jepini Çezarit, çka i përket Çezarit...”

Ky citat i njohur biblik gjen sot një rezonancë të veçantë në realitetin politik shqiptar, veçanërisht në figurën e liderit historik të Partisë Demokratike, z. Sali Berisha. Pas një periudhe të gjatë betejash të vështira – jo vetëm me drejtësinë dhe barrën e rëndë të shpalljes “non grata” nga SHBA, por edhe me ndjenjën e tradhtisë brenda vetë partisë që ai themeloi dhe drejtoi për dekada, ky rikthim është më shumë se një betejë politike.

Kur Sali Berisha deklaroi tërheqjen e tij nga skena aktive politike pas humbjes në zgjedhjet parlamentare të vitit 2013, askush nuk do të mendonte se, pikërisht ai, që dha dorëheqjen bindshëm, do të kthehej pas 12 vitesh, madje më i bindur dhe më i vendosur për të rikthyer pushtetin dhe për të sjellë një

rrotacion politik në Shqipëri. Ndërsa Sali Berisha ngjitet në podiumin e sheshit “Nënë Tereza” për fushatën e tij elektorale përpara zgjedhjeve të 11 majit, është e pamundur të mos vihet re forca, energjia, bindja dhe qëndrueshmëria që ai transmeton përpara mijëra mbështetësve. I gatshëm për të nisur një betejë të re politike, Berisha – tashmë 81 vjeç – nuk ndalet.

Z. Berisha vërtetë kaloi përmes përjashtimesh dhe ndarjesh brenda familjes së tij politike por mbështetja e fuqishme që ai ka sot nga një pjesë e madhe e demokratëve tregon se, për shumëkënd, ai mbetet ende simbol i frymës dhe identitetit të Partisë Demokratike. Ky nuk është thjesht një rikthim në politikë, por një ringritje ndaj padrejtësive që, sipas tij dhe mbështetësve të tij, janë shka-

ktuar në emër të interesave të ngushta nga kundërshtari i tij politik.

Por përtej këtij katër vjeçari jo të lehtë për z.Berisha, historia politike e tij dëshmoi edhe një herë se figura të tilla nuk zhbëhen lehtë. Berisha nuk zgjodhi të heshtë. Ai u rikthye në garë, u përball me akuzat, mori mbështetjen e një pjese të madhe të anëtarësisë, dhe sot kërkon të marrë sërish drejtimin e vendit. Ky rikthim nuk është thjesht një përplasje mes figurash apo një luftë për poste. Është një përballje për legjitimitet, për identitetin e së djathtës, dhe për të drejtën që ai kërkon si themelues, udhëheqës dhe simbol i një epoke pluraliste në politikën shqiptare. Nga ana tjetër kemi Lulzim Bashën, i cili ndërmori vendimin për të distancuar veten nga ish-kryetari i PD-së pas shpalljes

“non grata” të tij nga SHBA. Basha e përjashtoi Berishën nga partia, një akt që u cilësua si tradhti nga shumë demokratë. Ky veprim solli përçarje të thellë brenda PD-së, duke krijuar një ndasi të fortë mes anëtarësisë dhe duke ndikuar negativisht në forcën e opozitës.

Pavarësisht se Basha u gjend përballë një furie të madhe dhe të justifikuar të elektoratit demokrat, ai nuk mori përgjegjësinë për të dalë dhe për t'u përballur me ta. Në vend që të shpjegonte arsyet e tij për vendimin e ndërmarrë, ishte vetë z. Berisha ai që ndërmori një tur në çdo qytet të Shqipërisë, nga veriu në jug, për të folur drejtpërdrejt me demokratët dhe qytetarët. Në çdo takim, ai shpjegoi arsyet pse e konsideronte largimin e tij si një puç, jo vetëm ndaj tij personalisht, por ndaj vetë Partisë Demokratike dhe demokracisë shqiptare. Ai e paraqiti këtë proces si të ndikuar nga faktorë të jashtëm dhe interesa që synonin të dobësonin opozitën.

Ky tur i tij u kthye në një mobilizim të fortë politik dhe emocional për shumë demokratë. Mbështetja e bazës në terren, rikthimi në qendër të debatit publik dhe organizimi i strukturave të reja i dhanë një hov të ri levizjes që ai e udhëhoqi drejt ringritjes së tij dhe këtij rikthimi në krye të Partisë Demokratike dhe betejës për pushtet.

Pavarësisht se kaloi gati një vit nën arrest shtëpie, z. Berisha arriti të mbante gjallë elektoratin demokrat dhe qytetarët shqiptarë. Ai krijoi, një miting të përditshëm që mbante aktiv mbështetësit e tij. Kjo forcë e cila mund të dukej e pamundur për shkak të moshës biologjike

të z. Berisha, është një pasqyrim i vendosmërisë së tij për të çuar përpara atë që ai e konsideron një puç të organizuar kundër tij, një padrejtësi e orkestruar nga George Soros dhe qeveria në pushtet, për të eliminuar opozitën shqiptare.

Le ti rikthehemi vendimit “non grata” ndaj Berishës nga SHBA. Kujtojmë se Sali Berisha, ish-kryeministër i Shqipërisë dhe lider i Partisë Demokratike, u shpall “non grata” nga Shtetet e Bashkuara të Amerikës më 19 maj 2021, për shkak të akuzave për korrupsion që, sipas Departamentit Amerikan të Shtetit, dëmtonin demokracinë në Shqipëri. Ky vendim erdhi pak pasi Edi Rama mori mandatin e tij të tretë në zgjedhjet parlamentare. Vendimi ishte i papritur, duke pasur parasysh faktin se

Berisha nuk ishte më në krye të Partisë Demokratike, por vazhonte të ishte deputet i Parlamentit shqiptar, i tërhequr nga politika aktive.

Sigurisht, jetëgjatësia politike e zotit Berisha si president dhe kryeministër e Shqipërisë ka dritë-hijet e saj. Në këndvështrimin tim, vitet e para të pluralizmit ishin jashtëzakonisht të vështira për vendin, jo vetëm për shkak të hapjes përballë ndryshimeve pas rënies së komunizmit, por edhe për keqmenaxhimin politik dhe qeverisjen e dobët që çoi në krizë të njëpasnjëshme, nga kriza ekonomike te ngjarjet tragjike si kriza e firmave piramidale dhe lufta civile e vitit 1997. Në këtë kontekst, dy momente të errëta të Shqipërisë pas komunizmit i atribuohen zotit Berisha si funksionari më

Rikthimi i Berishës është më shumë një çështje morale. Ai e mori përsëri në dorë Partinë Demokratike, i riktheu figurat që ishin përjashtuar nga kryetari, Lulzim Basha, dhe duket se ka konsoliduar bazën e partisë, sigurisht me besnikët e tij në krye. Ndonëse kriza që pësoi Partia Demokratike pas vitit 2021 solli krijimin e dy partive të reja, që dalin si degë të Partisë Demokratike, dhe kjo do të dobësojë dhe fragmentojë votën e elektoratit demokrat në këto zgjedhje.

i lartë i shtetit.

Megjithatë, edhe kur ai ishte në opozitë, nga viti 1997 deri në vitin 2005, nuk pati asnjë vendim “non grata” nga SHBA për Berishën. Në fakt, nëse Berisha kishte apo jo përgjegjësi për shkatërrimin e vendit gjatë periudhës 1995-1998 dhe krizat që përmenda, këto çështje janë çështje që i takojnë drejtësisë dhe, po ashtu, SHBA-së. Kjo sepse Berisha ishte aleat i rëndësishëm i SHBA-së në Shqipëri.

Fakti që ai arriti të kthehej në pushtet në vitin 2005 është, për mua, një formë amnistie që SHBA-ja bëri ndaj Berishës për krizën e mëparshme dhe periudhën e kaluar nën qeverisjen e tij. Periudha e dytë e qeverisjes së Shqipërisë nga Partia Demokratike, me në krye z. Sali Berisha, ka padyshim arritjet e veta. Gjatë kësaj periudhe, Shqipëria mori statusin e Asocim- Stabilizimit, u anëtarësua në NATO, priti presidentin amerikan George Bush, i cili nga Tirana shpalli hapur mbështetje për pavarësinë e Kosovës. U liberalizuan vizat dhe pati një rritje të investimeve në infrastrukturë, etj.

Megjithatë, ka edhe dy momente që e shënojnë negativisht këtë qeverisje tetëvjeçare të Berishës. Njëra është tragjedia e 15

marsit në Gërdec, ku ende nuk janë vënë para drejtësisë ata që mbajnë përgjegjësi për këtë ngjarje tragjike. Po ashtu, një tjetër moment i rëndë ishte protesta e 21 janarit 2011, ku fatkeqësisht humbën jetën katër protestues. Kjo protestë u thirr nga opozita socialiste, për shkak të aferës korruptive ku akuzohej z. Ilir Meta që ishte në koalicion bashkëqeverisje me z. Berisha.

Por dhe kjo protestë e 21 janarit 2011 u sfumua, duke pasur parasysh se Ilir Meta u rikthye në koalicion me Edi Ramën, duke e bërë që Rama ta “amnistonte” Metën. Ai harroi protestën që kishte thirrur vetë, dhe më vonë, si kryeministër, Rama shpalli “dëshmorë” katër protestuesit. Sigurisht, familjeve të tyre iu dha një kompensim financiar, ndërkohë që çdo 21 janar i fton ata në kryeministri, hedh karafila në vendin ku ata u vranë në bulevard dhe i përcjell me një kafe e premtime se drejtësia do të shkojë në vend.

Pra, parë në retrospektivë, këto mosmarrëveshje politike, veprimet dhe manovrat që janë ndërmarrë gjatë qeverisjes së Z. Berisha tregojnë se Sali Berisha ka përfituar një formë ‘amnistie’ si nga SHBA-të, ashtu edhe nga Partia Socialiste.

Ndaj sa i përket vendimit të 19 majit 2021 nga Departamenti amerikan i shtetit ku Berisha shpallej “non grata” pas largimit të tij nga pozitat kryesore të Partisë Demokratike dhe pas daljes nga politika aktive, ku ai nuk kishte më një rol të drejtpërdrejtë në qeverisjen e vendit duket si një masë që, në fakt, nuk kishte më efekt të drejtpërdrejtë në jetën politike të Shqipërisë. Kjo shpallje “non grata” u duk më shumë si një masë ndëshkuese e pavlerë, duke marrë parasysh pra se Berisha tashmë nuk ishte në vijën e parë të politikës.

Ndaj, ky rikthim i Berishës është më shumë një çështje morale. Ai e mori përsëri në dorë Partinë Demokratike, i riktheu figurat që ishin përjashtuar nga kryetari, Lulzim Basha, dhe duket se ka konsoliduar bazën e partisë, sigurisht me besnikët e tij në krye. Ndonëse kriza që pësoi Partia Demokratike pas vitit 2021 solli krijimin e dy partive të reja, që dalin si degë të Partisë Demokratike, dhe kjo do të dobësojë dhe fragmentojë votën e elektoratit demokrat në këto zgjedhje. Por duhet theksuar se Berisha, pavarësisht këtyre sfidave, doli më i fortë.

A do të fitojë Berisha në 11 maj, kjo mbetet për t'u parë, por ai ka fituar tashmë shumë në aspektin politik. Një zotëri 81-vjeçar, duket se është i aftë të bëjë për vete, të bashkojë dhe të riorganizojë elektoratin demokrat, duke i dhënë besim dhe shpresë, si një lider i vërtetë. Liderhipi i Berishës, qëndrueshmëria dhe forca e tij janë ato që i takojnë këtij “Çezari”, që ka mbajtur një rol të rëndësishëm në politikën shqiptare për tre dekada.

200 Fjalë “Non – grata”!

DR. JORGJI KOTE

Mjeshtër i Madh

Padyshim që në këto 8 dekadat e fundit, SHBA-të e kanë treguar vehten si komb i jashtëzakonshëm, me një politikë të brendshme dhe të jashtme të karakterizuar nga etika, idealizmi dhe Realpolitika. Duke realizuar kësisoj vizionin e Thomas Jeffersonit që “SHBA-të të jenë shpresa më e mirë në botë” apo «një far ndriçues mbi kodrinë» siç u shpreh Regani në fjalën e vet të lamtumirës presidenciale”.

Mirëpo tani, siç pohon me dhimbje Ed Arnold, Bashkëpunëtor i Lartë Kërkimor në Institutin Mbretëror të Shërbimeve të Bashkuara në Londër ” dhe shumë ekspertë të tjerë duket se SHBA-të po ndahen me vlerat perendimore”.

Në politikën e tanishme të brendshme vlerësohen disa aspekte pozitive, sidomos mbrojtja e vlerave tradicionale konservatore, shkurtime burokratike, lufta kundër shpërdorimeve dhe abuzimeve, forcimin e kohezi-

onit social, etj. Mirëpo, krahas tyre po shihen akte, veprime dhe sulme të paprincipita kundër vlerave dhe institucioneve më përfaqësuese të demokracisë amerikane dhe perendimore.

”Revolucioni i Madh Kulturor” amerikan, siç e quajnë disa analistë perendimorë ka përfshirë fushat më jetike, si arsimin, kulturën, shëndetësinë, gjyqësorin, shtypin, median, duke i shpallur luftë të hapur elitës intelektuale, shkencore, kulturore dhe media-tike amerikane dhe të huaj.

Kështu, në mesnatën e 14/15 Marsit iu ”vu dryni me një të rënë të lapsit” emblematikës ” Zëri i Amerikës” dhe Radio Free Europe/Radio Liberty – të krijuara në vitet 40 për t’u treguar të vërtetën popujve që vuanin në zgjedhën totalitare nazi-fashiste dhe mbas vitit 1945 – 1990 dhe atyre që vuanin në totalitarizmin e kuq. Pa konsultime as me Kongresin që e financon atë. Ndonëse kostoja vjetore prej vetëm 270 milion Dollarë me 2000 gazetarë

në 60 gjuhë të botës dhe me mbi 400 milionë ndjekës nuk ishte ndonjë gjë për një vend të madh si SHBA-të. Ndaj dhe « vdekja » e VoA-s u festua me shampanjë në vendet me rregjime diktatoriale. Me të drejtë në 8 paditë gjyqësore nga federatat mediatike, gazetarët dhe drejtori i Përgjithshëm i VoA-s, në Letrën e 41 kongresmeneve drejtuar Presidentit Trump dhe në reagimet e shumta kudo në botë theksohet se « ajo që po ndodh me gazetarët e VoA-s është jo vetëm shkelje e Amendamentit të Parë Kushtetues për lirinë e fjalës/shtypit, por dhe mbyllja qeveritare e gazetarisë; mbyllje e cila minon « fuqinë e butë » dhe besueshmërinë e politikës dhe imazhit amerikan kudo në botë» E njëjta gjë mund të thuhet për mbylljen dhe pas anulimit gjyqësor riformatimin total të US-AIDI-t të krijuar nga Presidenti John F. Kennedy për të përmirësuar kushtet social-ekonomike në vendet që vuajnë nga rreg-

jimet autoritare dhe terrorizmi. Po ashtu, « Fabrika e mendimit » siç njihet Think Tanku me shtrirje ndërkombëtare « National Endowment for Democracy », i krijuar nga Presidenti Regan ushtronte kudo shumë forma të larmishme pune dhe jepte bursa studimi për aktivistët e demokracisë dhe politikanët e rinj në gjithë botën.

Kësaj furtune kësaj radhe nuk po i shpëtojnë dot as universitetet me famë botërore, si Harvard, Columbia dhe Yale, të cilave si ndëshkim po u shkurtohen 1/3 e fondeve qeveritare, dmth miliarda dollarë në fushën kërkimore. Për pasojë, sipas një sondazhi në fillim të kësaj jave me 1608 shkencëtarë, rezultoi se 2/3 e tyre do të largohen nga vendi për në Europë. Ky proces ka filluar në masë, duke filluar me largimin e tre historianëve më të mirë amerikanë, çiftit Timothy Snyder & Marci Shore dhe Jason Stanley.

Këtu po ndalemi posaçërisht te fakti se fushatës së tanishme qeveritare në Uashington nuk i ka shpëtuar dot as gjuha dhe komunikimi zyrtar dhe njerëzor. Konkretisht, një ndër dekretet e para të Presidentit Trump ishte ndalimi kategorik i përdorimit të një « liste të kuqe » me plot 200 fjalë – koncepte themelore të jetës në të gjitha fushat, e ngjashme me personat « non – grata ». Sipas ekspertëve përkatës, kjo « embargo » e re synon që në vendin më të shquar demokratik

të botës të ketë më pak tolerancë fjale dhe më shumë hapësirë për diskriminim!

Në këtë grup fjalësh « non-grata » ka shumë fjalë kyç, të cilat lidhen me nivelet e arritura të demokracisë, shtetit të së drejtës dhe të lirive themelore të njeriut, të mishëruara në kon-

ventat ndërkombëtare dhe në Kartën Universale të OKB-së. Ato janë tregues të pjekurisë së demokracisë liberale, tematikave dhe shqetësimeve që ajo ka patur; të cilat janë zgjidhur jo me kufizime dhe ndalime, por me diskutime dhe konsultime të vazhdueshme mes vendeve dhe autoriteteve përkatëse.

Për t'ia lehtësuar punën lexuesve dhe ndjekësve tanë të nderuar, po ndalemi me komente fare shkurt të grup fjalëve kryesore që tashmë janë « non -grata ».

« Lista e kuqe » përfshin fjalën « KLIMA » me shoqërueset e saj, kriza e klimës, shkenca e klimës dhe cilësia e klimës“. Kjo

nuk është rastësore, sepse dihet tashmë se SHBA e Trump u larguan nga Marrëveshja e Klimës e Parisit e vitit 2015 dhe tani sërish kanë shprehur kundërshtimin ndaj masave dhe reformave të klimës, ku SHBA-të janë kontribuesi kryesor i ndotjes së saj. Për pasojë, edhe « ndotje » dhe « energji e pastër » janë në Listën e Kuqe të ndaluar.

Fjala « IDENTITET » me kombinimet e saj – identiteti dhe ideologjia gjinore, seksuale, racore... » DIVERSITET » Edhe pse në Gjermani dhe në Europë në përgjithësi, por dhe në SHBA deri tani thuhej se « diversiteti është pasuri » ashtu sikurse flitet kudo për « unitet në diversitet »

ndryshe nga « uniteti i çeliktë » në totalitarizëm. Mirëpo ja që ndryshe mendon tani « America first ». Duke e ndaluar këtë fjalë dhe kombinimet e saj të mundshme; « sfondi divers, grupe dhe komuniteti diversiteti, promovimi i diversitetit, diversiteti racial, diversiteti gjinor... »

Ashtu siç edhe pritej, « Non – grata » janë LGBT&LGBTQ, femrat, feminizmi si dhe fjalët « seksi, preferencat/orientimet seksuale, trasngjinore, transeksuale. Por me të drejtë nuk lejohen të përdoren fjalët « person(a) njerëz shtatzënë » si tepërime të palejueshme dhe pa asnjë logjikë.

Fjala RACA dhe RACIAL është ndër « viktimat » e tjera të mëdha me një gamë të gjerë përdorimesh, si diversiteti racial,

Këtu po ndalemi posaçërisht te fakti se fushatës së tanishme qeveritare në Uashington nuk i ka shpëtuar dot as gjuha dhe komunikimi zyrtar dhe njerëzor. Konkretisht, një ndër dekretet e para të Presidentit Trump ishte ndalimi kategorik i përdorimit të një « liste të kuqe » me plot 200 fjalë – koncepte themelore të jetës në të gjitha fushat, e ngjashme me personat « non – grata ». Sipas ekspertëve përkatës, kjo « embargo » e re synon që në vendin më të shquar demokratik të botës të ketë më pak tolerancë fjale dhe më shumë hapësirë për diskriminim!

pabarazia raciale dhe drejtësia raciale.

Fjala SOCIALE është gjithashtu e ndaluar në disa kombinime. Psh socio – ekonomik, socio-kulturor, drejtësia sociale, si dhe fjalët të Nënveftësuar, të Nënprivilegjuar, Gra të nënprerfaqësuar, Grupe te marginalizuara, pakicat, pakicat hispanike, popullsia vulnerabel ose e rrezikuar dhe shëndeti mendor. Kjo shpjegohet me pretendimin e ideologëve ekstremistë amerikanë se në MAGA-N amerikanë tash e tutje nuk ka nga këto grupe popullsie dhe shoqërore, se ato i takojnë të kaluarës amerikanë, dhe elitës së korruptuar të majtë europiane.!! Ndaj për to nuk ka vend as në fjalorin e përditshëm dhe ca më pak në atë zyrtar!

Dhe lista vazhdon çuditërisht me ndalimin e termit « Gjuha e urrejtjes » që të paktën deri tani ka qenë dhe mbetet problem shqetësues në SHBA dhe në Europë.

Akoma më e pakuptueshme është ndalimi i fjalës/koncept « Ndjenja e përkaëtsisë (sense of belonging) një nga faktorët më vendimtarë në jetën e njeriut, krahas pozitivitetit, marrjes së

vendimit dhe vizionit për jetën.

Në përfundim, është vërtetë diçka e rëndë dhe e vështirë kur mendon se kjo dukuri e çuditshme po ndodh në një vend që deri tani ka qenë historikisht kampion i demokracisë, i shtetit të së drejtës, i shumë nismave, programeve dhe konventave ndërkombëtare në këto fusha, duke ëprfshirë dhe gjuhën dhe komunikimin njerëzor; ku dhe ne shqiptarët, përfshirë dhe autorin e këtyre radhëve kemi mësuar shumë në 35 vitet e fundit. Mbasi dihet se shumica e këtyre koncepteve dhe praktikave te ne përpara viteve 90 ishin të ndaluara ligjërisht. Por ama « non – gara » nuk ishin, se jam vetë dëshimtar i asaj kohe, siç po ndodh tani në Uashington, madje kjo vështirë të ishte menduar dhe nga skeptikët më të mëdhenj.

Në përfundim, thjesht nga ana praktike dhe gjuhësore, meqenëse kjo e fundit i përket dhe kualifikimit dhe zanatit tim të parë, imagjinoni po t'u tekej të bënin të njëjtë gjë dhe vendet e tjera sa herë ndërroheshin kryetarët e shtetit/qeverive! Do të krijohet një trafik kaotik i paparë gjuhë-

sor dhe komunikimi çka do të çonte dhe në përplasje të ashpra politike, ideologjike, sociale, ekonomike dhe praktike mes shteteve dhe popujve; dhe nuk do të kishte as polici gjuhësore dhe as një polici tjetër në botë që do ta zgjidhte lëmshin që do të krijohej.

Së fundi, kujdes, se këtu nuk bëhet fjalë për dëshira fakultative, nëse të pëlqen apo jo të përdorësh një apo disa fjalë të caktuara, por për ligje dhe dekrete presidenciale, të cilat të detyrojnë dhe të dënojnë nëse i shkel ato, sidomos në dokumentet dhe aktet zyrtare, në kërkesat për vende pune dhe prokurime publike, ku do të « digjet » kushdo që përdorë qoftë dhe një fjalë « non – grata » në formularët përkatës. Akoma më e ndërlikuar do të bëhet kur të vijë puna dhe në marrëdhëniet me jashtë!

« Viktima » e parë e fjalëve « non -grata » u bë një gazetar i Reutersit emblemantik, të cilit iu ndalua prania e mëtejshme në konferencat e shtypit në Shtëpinë e Bardhë, se përdori termin « Gjiri i Meksikës » siç e quan gjithë bota në 4 shekujt e fundit; të cilin Trump e kishte shpallur 2 ditë më parë si « Gjiri i Amerikës »!

SHEFJA E DIPLOMACISË SË BE-SË VIZITË ZYRTARE NË TIRANË:

Viti 2030, objektiv realist për integrimin e Shqipërisë

Përfaqësuesja e Lartë për Politikën e Jashtme dhe Sigurisë së Bashkimit European, Kaja Kallas zhvilloi sot një vizitë zyrtare në Tiranë.

Kallas u prit në një takim në Kryeministri nga Kryeministri Edi Rama. Në këtë takim Përfaqësuesja e Lartë për Politikën e Jashtme dhe Sigurisë së Bashkimit European shoqërohej nga ambasadori i Delegacionit të BE-së në Tiranë, Silvio Gonzato.

Për palën shqiptare në takim ishin të pranishëm po ashtu zv/kryeministrja Belinda Balluku, njëherësh ministre e Infrastrukturës dhe Energjisë, ministri për Europën dhe Punët e Jashtme, Igli Hasani si dhe ministrja e Shtetit dhe Kryenegociatorja e

Shqipërisë me Bashkimin Evropian, Majlinda Dhuka.

Përveç takimeve me zyrtarët e lartë të vendit, Kallas do të marrë pjesë në forumin e dialogut Shqipëri-BE për politikën e sigurinë dhe më pas në ceremoninë e marrëveshjes me Bankën Europiane të Investimeve.

Rama: Shqipëria, 100% e linjësuar me politikën e jashtme të BE-së

Kryeministri Edi Rama deklaroi sot se Shqipëria është 100% e linjësuar me politikën e jashtme të Bashkimit European, ndërsa solli në vëmendje edhe kalendarin shumë ambicioz të dakordësuar me Komisionin European për mbylljen e negociatave për

anëtarësim brenda vitit 2027.

Në një konferencë të përbashkët për shtyp me Përfaqësuesen e Lartë për Politikën e Jashtme dhe Sigurisë së Bashkimit European, Kaja Kallas, Kryeministri vlerësoi se mes Shqipërisë dhe Bashkimit European nuk ka asnjë çështje të hapur.

“Kemi pasur një takim si gjithmonë shumë pozitiv. Ashtu siç tha edhe Presidentja mes nesh dhe BE-së nuk ka asnjë problem apo çështje të hapur. Përkundrazi, kemi një linjëzim të plotë në të gjitha aspektet, gjë që shprehet më së miri edhe në politikën e jashtme të Republikës së Shqipërisë e cila është 100% e linjësuar me politikën e jashtme të BE-së”, tha Rama.

Kryeministri informoi se pjesë e bisedës me Përfaqësuesen e Lartë të BE-së është sfida e madhe e procesit drejt anëtarësimit në BE, si dhe kalendari shumë ambicioz i dakordësuar me Komisionin për mbylljen e negociatave brenda vitit 2027.

Po ashtu, Rama tha se temë e bisedës ishte edhe rajoni dhe problematikat në rajon, në një moment kur ne kemi të domosdoshëm unitetin dhe stabilitetin e të gjithë rajonit.

“Fatmirësisht të gjitha vendet kanë synim të shpallur strategjik anëtarësimin me BE dhe ky destinacion është një pikë referimi jashtëzakonisht e dobishme dhe ndihmuese për të kuptuar edhe politikën e ditës dhe hapat që të gjithë së bashku duhet të hedhim në të përditshmen tonë, në mënyrë që jo thjesht secili prej nesh të anëtarësohet në BE, por gjithë ky rajon të bëhet pjesë organike e familjes së bashkuar europiane”, shtoi Rama.

Kallas: Viti 2030, objektiv realist për integrimin e Shqipërisë
Përfaqësuesja e Lartë për Politikën e Jashtme dhe Sigurisë së Bashkimit Evropian, Kaja Kallas u shpreh sot gjatë konferencës së shtyp me Kryeministrin Edi Rama në Tiranë se objektivi për

“Fatmirësisht të gjitha vendet kanë synim të shpallur strategjik anëtarësimin me BE dhe ky destinacion është një pikë referimi jashtëzakonisht e dobishme dhe ndihmuese për të kuptuar edhe politikën e ditës dhe hapat që të gjithë së bashku duhet të hedhim në të përditshmen tonë, në mënyrë që jo thjesht secili prej nesh të anëtarësohet në BE, por gjithë ky rajon të bëhet pjesë organike e familjes së bashkuar europiane”.

integrimin e Shqipërisë në familjen evropiane deri në vitin 2030 është një objektiv realist, por që bazohet në shtetin e së drejtës dhe kushtëzohet nga fakti nëse të dyja palët gjatë këtij rrugëtimi bëjnë mirë “detyrat e shtëpisë”.

Duke iu përgjigjur interesimit të medias nëse kushtëzohet integrimi i Shqipërisë në BE nga reforma të caktuara, një prej tyre ajo e ndjekjes së korrupsionit ndaj zyrtarëve të lartë, Kallas tha se “viti 2030 është një objektiv realist, në rast se ne të gjithë do të ndërmarrim hapat e duhur gjatë rrugës. Por, jo vetëm reformat që duhen miratuar, por edhe reformat e miratuara që duhen të vihen në zbatim”.

“Dhe sundimi i ligjit është shkajshmërisht i rëndësishëm, pasi shteti i së drejtës është një nga themelet e BE, por edhe themeli i begatisë së një vendi sepse në rast se investuesit kanë besim te sistemi juaj ligjor ata kanë besim të investojnë në ekonominë tuaj. Kjo është në të mirën e Shqipërisë, është realiste në rast se të gjithë bëjmë detyrat e shtëpisë”, tha Kallas.

“Dhe sundimi i ligjit është shkajshmërisht i rëndësishëm, pasi shteti i së drejtës është një nga themelet e BE, por edhe themeli i begatisë së një vendi sepse në rast se investuesit kanë besim te sistemi juaj ligjor ata kanë besim të investojnë në ekonominë tuaj. Kjo është në të mirën e Shqipërisë, është realiste në rast se të gjithë bëjmë detyrat e shtëpisë”.

Shqipëria shënon 16-vjetorin e anëtarësimit në NATO

Shqipëria u bë anëtare e NATO-s më 1 prill 2009, një moment historik për vendin dhe për popullin shqiptar. Ky ishte një angazhim i rëndësishëm për stabilitetin, sigurinë dhe integritimin e vendit në strukturat euroatlantike. Pas një periudhe të gjatë reformash dhe angazhimi për përmbushjen e standardeve të NATO-s, Shqipëria arriti të bëhej pjesë e kësaj aleance ushtarake, që është një nga arritjet më të mëdha të politikës së jashtme të vendit në dekadat e fundit.

Procesi i anëtarësimit të Shqipërisë në NATO ka nisur që pas vitit 1999, pas mbarimit të Luftës në Kosovë dhe fillimit të një periudhe të re për rajonin e Ballkanit, që kërkonte stabilizim dhe zhvillim të qëndrueshëm.

Shqipëria mori ftesën për anëtarësim në samitin e Bukureshtit më 2 prill të vitit 2008. Më 25 prill të po të njëjtit vit Shqipëria filloi zyrtarisht bisedimet për anëtarësimin në NATO, që përfshinin disa çështje politike, ushtarake, sigurie dhe ligjore, ndërsa më 9 korrik të atij viti vendet anëtare të NATO-s nënshkruan në Bruksel protokollet e anëtarësimit me Shqipërinë dhe Kroacinë. Më 1 prill 2009, Shqipëria u bë anëtare e plote e NATO-s, duke u bërë një nga anëtarët më të rinj të aleancës. Paraqitja e parë e Shqipërisë si anëtare me të drejta të plota e NATO-s u bë në Samitin e Aleancës që u mbajt në Strasbourg/Kehl më 4 prill 2009, ndërkohë që më 7 prill 2009, në selinë e Aleancës

në Bruksel, u zhvillua ceremonia zyrtare e ngritjes së flamujve të Shqipërisë dhe Kroacisë në NATO.

KONTRIBUTI I SHQIPËRISË NË NATO:

Në këto 16 vite anëtarësimi, Shqipëria ka kontribuar aktivisht në misionet dhe operacionet paqeruajtëse të NATO-s, si dhe ka

luajtur një rol të rëndësishëm në forcimin e sigurisë dhe stabilitetit të rajonit të Ballkanit. Disa nga misionet ku Shqipëria ka marrë pjesë përfshijnë:

- *Misionet në Afganistan: Shqipëria ka kontribuar me trupa dhe ka ofruar mbështetje logjistike në misionet e NATO-s në Afganistan*
- *Misionet paqeruajtëse në*

Kosovë: Shqipëria ka kontribuar gjithashtu në misionin KFOR (Kosovo Force) të NATO-s, duke ofruar ndihmë për ruajtjen e paqes dhe sigurisë në Kosovë.

- *Misionet në Libi dhe Irak: Trupa dhe përfaqësues të Shqipërisë kanë marrë pjesë edhe në misione të tjera të NATO-s në Lindjen e Mesme dhe Afrikë, si pjesë e angazhimit të përbashkët për sigurinë globale.*

Përveç angazhimeve ushtarake, Shqipëria ka luajtur një rol të rëndësishëm në zhvillimin e politikave të sigurisë dhe bashkëpunimin me shtetet e tjera të NATO-s. Vendimi i Shqipërisë për të modernizuar ushtrinë dhe për të përmirësuar kapacitetet e saj mbrojtëse ka qenë një prioritet, dhe për këtë ka marrë mbështetje të vazhdueshme nga aleanca.

Reforma dhe Rritja e Kapaciteteve Ushtarake:

Një nga sfidat kryesore për Shqipërinë pas anëtarësimit në NATO ka qenë përmirësimi i kapaciteteve ushtarake dhe rritja e nivelit të gatishmërisë. Për të përmbushur standardet e NATO-s, Shqipëria ka bërë reforma të rëndësishme në sektorin e mbrojtjes, duke përfshirë modernizimin e ushtrisë, trajnimin e ushtarëve dhe përmirësimin e infrastrukturës ushtarake. Shqipëria ka investuar në teknologji moderne dhe ka rritur

bashkëpunimin me aleatët për shkëmbimin e informacionit dhe koordinimin e operacioneve ushtarake.

Në përpjekje për të përmbushur standardet e NATO-s, Shqipëria ka kaluar në një periudhë të gjatë reformash, duke e reformuar më tej sistemin e mbrojtjes dhe duke forcuar lidhjet me shtetet e tjera anëtare. Kjo ka sjellë dhe rritje të besimit të aleatëve në angazhimin e Shqipërisë për sigurinë dhe stabilitetin e rajonit.

6 vite te anëtarësimit te Shqipërisë në NATO kanë shënuar një periudhë të rëndësishme për vendin, duke forcuar pozitat e tij në rajon dhe duke i dhënë mundësinë që të kontribuojë në sigurinë globale dhe të bëjë përparime të mëdha në sektorin e mbrojtjes dhe zhvillimit të brendshëm.

SHQIPËRI-NATO

Marrëdhëniet mes Shqipërisë dhe NATO-s shënuan një stad të ri pas vendimit të Aleancës për të ndërtuar një bazë taktike ajrore në Shqipëri, që konsiderohet baza e parë ajrore e NATO-s në Ballk-

anin Perëndimor.

Më 4 mars 2024, në Kuçovë të Qarkut të Beratit u inaugurua Baza Ajrore Taktike e NATO-s, e vetmja bazë e Aleancës në rajon, që është konsiderua nga autoritetet shqiptare me një rëndësi të re gjeostrategjike për Shqipërinë.

Ndërkohë, autoritetet shqiptare kanë ftuar NATO-n që të marrë pjesë në një bashkëfinancim për pjesën ushtarake të Portit të Durrësit, për ngritjen e një baze të Aleancës në port.

Një aspekt tjetër i bashkëpunimit janë edhe operacionet dhe misionet paqeruajtëse. Forcat e Armatosura të Shqipërisë janë angazhuar më parë dhe marrin pjesë në operacione ndërkombëtare dhe në misione të ndryshme jashtë vendit, si pjesë e operacioneve të drejtuara nga NATO, por edhe nga BE-ja dhe Kombet e Bashkuara (OKB).

Ushtarakët shqiptarë janë angazhuar në periudha të ndryshme në dhjetëra misione dhe operacione jashtë vendit, si në Kosovë, Bosnjë e Hercegovinë, Irak, Çad, Gjeorgji, në Detin Egje, Mali, Afganistan, Sudani i Jugut dhe Letoni. Shqipëria i ka kushtuar vëmendje edhe rritjes së buxhetit për mbrojtjen. Autoritetet shqiptare kanë deklaruar se viti 2025 parashikohet të jetë viti i dytë ku plotësohet angazhimi ndaj NATO-s për të arritur një buxhet mbi vlerën 2 për qind në raport me Prodhimin e Brendshëm Bruto (PBB).

76 vjet nga themelimi i NATO-s

Organizata e Traktatit të Atlantikut Verior, ose NATO, u krijua 76 vjet më parë dhe ka kaluar nëpër një proces evolucioni, duke u shndërruar në një aleancë të rëndësishme mbrojtjeje me 32 shtete anëtare në Evropë dhe Amerikën e Veriut.

Më 4 prill 1949 në Uashington, 12 vendet anëtare themeluese nënshkruan Traktatin e Atlantikut të Veriut: Belgjika, Kanada, Danimarka, Franca,

Islanda, Italia, Luksemburgu, Holanda, Norvegjia, Portugalia, Britania e Madhe dhe Shtetet e Bashkuara.

Aleanca synonte të luftonte kundër kërcënimit sovjetik dhe bazohej në parimin e solidaritetit të ndërsjellë midis të gjithë anëtarëve të tij, siç përcaktohet në nenin 5: “Palët bien dakord që një sulm i armatosur kundër një ose më shumë prej tyre, në Evropë ose në Amerikën e Veriut, do të konsiderohet si një

sulm i drejtuar kundër të gjitha palëve”.

Gjatë viteve u bënë pjesë edhe Greqia, Turqia (1952), Gjermania (1955) dhe Spanja (1982). Pasi BRSS u shpërbë në vitin 1991, një fazë e re po krijohet për Aleancën dhe në maj 1997, NATO-ja dhe Rusia do të nënshkruanin “Aktin Themelues”.

1994: LUFTIMET E PARA NATO hapi zjarr për herë të parë më 28 shkurt 1994 duke

NATO's 76th Anniversary

With the aim of restructuring the security of Western Europe after World War II, NATO was established with the North Atlantic Treaty as a political and military alliance

“

Më 4 prill 1949 në Uashington, 12 vendet anëtare themeluese nënshkruan Traktatin e Atlantikut të Veriut: Belgjika, Kanada, Danimarka, Franca, Islanda, Italia, Luksemburgu, Holanda, Norvegjia, Portugalia, Britania e Madhe dhe Shtetet e Bashkuara.

gjuajtur katër avionë serbë në një zonë të ndaluar fluturimi të OKB-së në Bosnje-Hercegovinë. Më 16 dhjetor 1995, ajo zhvilloi operacionin e saj të parë në Bosnjë, ku shpërndau 60 000 trupa të forcave të IFOR-it.

Më 24 mars 1999, NATO nisi një fushatë bombardimi ajror për të ndalur shtypjen serbe kundër shqiptarëve të Kosovës. Kjo fushatë 78-ditore, pa mandatin e OKB-së, rezultoi me tërheqjen e serbëve nga provinca, që kaloi nën administrimin e OKB-së, një forcë e NATO-s (KFOR) prej 40 000 trupash të cilët do të ruanin paqen.

Parlamenti i Kosovës shpalli pavarësinë e kësaj ish-krahine serbe në shkurt të vitit 2008. Në vitin 1999, NATO mirëpriti vendet e para të Evropës ish-komuniste: Republikën Çeke, Në vitin 2001, pas sulmeve të 11 shtatorit 2001, Shtetet e Bashkuara të Amerikës janë vendi i parë që i drejtohen nenit 5. NATO më pas bashkohet me Uashingtonin në “luftën kundër terrorizmit”.

Si e tillë, në vitin 2003, Aleanca mori udhëheqjen e Forcës Ndërkombëtare të Ndhmës së Sigurisë në Afganistan (ISAF), mi-

sioni luftarak i cili do të zgjaste deri në vitin 2014.

Në mars 2004, shtatë vende të Evropës Lindore i bashkohen NATO-s: Sllovakia, Sllovenia, Bullgaria, Rumania dhe tre ish-republikat sovjetike Lituania, Estonia, Letonia, anëtarësimi e të cilave veçanërisht irritoi Moskën. NATO-s iu bashkuan në vitin 2009 Shqipëria dhe Kroacia. Në vitin 2017, Mali i Zi bëhet anëtar i 29-të, tri vjet më vonë – 2020 pjesë e Aleancës u bë edhe Maqedonia e Veriut. Finlanda e Suedia janë vendet e fundit që iu bashkuan NATO-s më 2023, përkatësisht 2024, pavarësisht kundërshtimit të Rusisë.

Më 31 mars 2011, NATO mori komandën e ndërhyrjes perëndimore në Libi, e zbatuar nën një mandat të OKB-së në emër të mbrojtjes së civilëve. Operacioni “Unified Protector” prej 7 muajsh çon në përmbysjen e Muamar Gadafit.

NATO po ndihmon gjithashtu në parandalimin e piraterisë jashtë brigjeve të Afrikës dhe që nga viti 2016, ajo ka vendosur anijet e mbikëqyrjes për të luftuar trafikimin e qenieve njerëzore në Mesdhe.

Aleanca ndihmon gjithashtu anëtarët e saj për të forcuar mbrojtjen e tyre kibernetike.

Në vitin 2014, pas aneksimit të Krimesë nga Moska dhe veprimeve të Rusisë kundër Ukrainës, NATO pezulloi bashkëpunimin me Moskën.

Në vitin 2016, Aleanca vendos katër grupime shumëkombëshe taktike në Estoni, Letoni, Lituani dhe Poloni. Ky është përforsimi më i rëndësishëm i mbrojtjes kolektive që nga Lufta e Ftohtë.

Në nëntor 2018, NATO kreu manovrat më të madhe ushtarake që nga Lufta e Ftohtë në Norvegji, disa qindra kilometra larg kufirit rus.

NATO dënoi në termat më të ashpër të mundshëm agresionin ushtarak të Rusisë kundër Ukrainës në shkurt 2022. Aleanca Veri-Atlantike vazhdon t'i ofrojnë Ukrainës nivele të paprecedentë mbështetjeje, duke ndihmuar në ruajtjen e së drejtës së saj themelore për vetëmbrojtje.

Sot Aleanca transatlantike është rritur nga 12 anëtarë themelues në 32 vende në të gjithë Evropën dhe Amerikën e Veriut, duke formësuar sigurinë globale për më shumë se shtatë dekada.

Trump njofton tarifa gjithëpërfshirëse globale, duke ndezur një luftë tregtare globale

Presidenti i SHBA-së, Donald Trump njoftoi planet për tarifa gjithëpërfshirëse të mërkurën, duke thënë se SHBA-ja është “shkatërruar, plaçkitur, përdhunuar dhe grabitur” nga kombet afër dhe larg. Ai vendosi një tarifë prej 10 për qind për shumicën e mallrave të importuara në SHBA, por vendosi taksa shumë më të larta për miqtë dhe armiqtë, duke nxitur një luftë tregtare globale që mund të nxisë inflacionin dhe të pengojë rritjen.

Presidenti i SHBA Donald Trump intensifikoi një luftë tregtare globale të mërkurën, ndërsa vendosi tarifa gjithëpërfshirëse mbi importet nga aleatët dhe armiqtë njësoj, duke i çuar tregjet në një kthesë dhe duke ndryshuar normat e tregtisë së lirë prej dekadash.

BE-ja dhe Kina u zotuan të hakmerren kundër taksave, me liderin e Australisë që tha se tarifat e reja nuk ishin “veprim i një miku” dhe do të dëmtonin marrëdhëniet e aleatëve të ngushtë.

Menjëherë pas shpalljes së Trump, tarifat e veçanta prej 25 për qind për të gjitha makinat e prodhimit të huaj dhe kamionët e lehtë hynë në fuqi, me pjesët e automjeteve që gjithashtu do të vendosen deri më 3 maj.

Duke mbajtur një tabelë të masave gjithëpërfshirëse në Kopshtin e Trëndafilave të Shtëpisë së Bard-

hë, Trump zbuloi tarifa veçanërisht shtrënguese ndaj partnerëve kryesorë tregtarë Kinën dhe Bashkimin Evropian në atë që ai e quajti “Dita e Çlirimit”.

“Kjo është një nga ditët më të rëndësishme, për mendimin tim, në historinë amerikane”, tha Trump. “Është shpallja jonë e pavarësisë ekonomike”.

Njoftimi i tarifave shkaktoi zemërim të menjëhershëm në mbarë botën, me rivalin e Kinës që paralajmëroi se ato mund të “rrezikojnë” zhvillimin ekonomik global.

Tregjet e aksioneve dukeshin të vendosura për paqëndrueshmëri të madhe të enjten, me Nikkei i Tokios që kryeson një shitje aziatike, duke u rrëzuar me më shumë se 4 për qind dhe aksionet e Hanoi ranë më shumë se 5 për qind pasi Vietnami u caktua me tarifa prej 46 për qind.

Kontratat e së ardhmes në SHBA ranë dhe ari i sigurt shënoi një rekord të ri pasi investorët u frikësuan.

Trump rezervoi disa nga goditjet më të rënda për ato që ai i quajti “kombet që na trajtojnë keq”.

Kjo përfshinte një shtesë prej 34 përqind për mallrat nga Kina – duke e çuar tarifën e re të shtuar atje në 54 përqind.

Pekini u zotua me shpejtësi kundërmasave dhe bëri thirrje për dialog, duke paralajmëruar se taksat do të “dëmtonin seriozisht” personat e përfshirë.

Shifra për Bashkimin Evropian ishte 20 për qind dhe 24 për qind për Japoninë, ministri i tregtisë së cilës i quajti tarifat “jashtëzakonisht për të ardhur keq”.

Për pjesën tjetër, Trump tha se do të vendoste një tarifë “bazë” prej 10 përqind, duke përfshirë një tjetër aleat kyç, Britaninë.

Republikani 78-vjeçar e hodhi poshtë frikën nga trazirat, duke insistuar se tarifatat do të rikthenin ekonominë e SHBA-së në një “Epokë të Artë” të humbur.

“Për dekada, vendi ynë është plaçkitur, shkatërruar, përdhunuar dhe grabitur nga kombet afër dhe larg, si miq ashtu edhe armiq,” tha Trump.

“Bëni Amerikën përsëri të pasur”

Një audiencë e zgjedhur me dorë e anëtarëve të kabinetit, si dhe punëtorë me kapele të forta nga industritë përfshirë çelikut, naftën dhe gazin, brohoritnin ndërsa Trump premtoi se tarifatat do ta “bënin Amerikën përsëri të pasur”.

Trump i etiketoi tarifatat e së mërkurës si “reciproke”, por shumë ekspertë thonë se vlerësimet e administratës së tij për taksat e vendosura mbi importet amerikane nga vendet e tjera janë jashtëzakonisht të ekzagjeruara.

Presidenti i SHBA-së e kishte telegrafuar këtë masë për javë të tëra, duke shkaktuar frikën e një recesionit në vend pasi kostot u kalohen konsumatorëve amerikanë dhe një luftë të dëmshme tregtare jashtë vendit.

Sekretari amerikan i Thesarit Scott Bessent paralajmëroi kundër kundërmasave, duke thënë në Fox News: “Nëse hakmerreni, do të ketë përshkallëzim”.

Disa nga partnerët tregtarë të goditur më keq ishin në Azi, duke përfshirë 49 për qind për Kamboxhian, 46 për qind për Vietnamin dhe 44 për qind për Myanmarin e sunduar nga ushtria, i goditur së fundmi nga një tërmet shkatërrues.

Rusia nuk u ndikua sepse ajo tashmë po përballet me sanksione për luftën në Ukrainë “të cilat përjashtojnë çdo tregti kuptimplotë”, tha një zyrtar i

Shtëpisë së Bardhë.

Disa mallra si bakri, farmaceutikët, gjysmëpërçuesit, druri dhe ari nuk do t'i nënshtrohen tarifave, sipas Shtëpisë së Bardhë.

‘LUFTA’

Shefja e BE-së Ursula von der Leyen u zotua se Evropa ishte “e përgatitur për t’iu përgjigjur” tarifave, duke i quajtur ato një “goditje të madhe për ekonominë botërore”.

Kryeministrja italiane Giorgia Meloni, një aleate e ngushtë e Trump, tha se taksat ndaj BE-së ishin “të gabuara”, por u zotua të kërkonte një marrëveshje.

Britania shpëtoi relativisht lehtë pas një ofensive diplomatike, por tha se ende dëshironte të “zbusë” tarifatat.

Kanadaja dhe Meksika nuk preken nga taksat e reja pasi Trump i ka ndëshkuar tashmë për atë që ai thotë se është dështimi i tyre për të penguar trafikun e drogës dhe imigrimin e paligjshëm.

Kryeministri kanadez Mark Carney u zotua të “luftojë” taksat ekzistuese.

Macron i quan tarifatat e Trump ‘brutale dhe të pabaza’ dhe paralajmëron se Franca mund të pezullojë investimet amerikane

Presidenti francez Emmanuel Macron u bëri thirrje të enjten kompanive evropiane që të pezullojnë investimet e planifikuara në Shtetet e Bashkuara, pasi Presidenti i SHBA Donald Trump njoftoi tarifa gjithëpërfshirëse globale për importet amerikane.

“Investimet që do të vijnë ose investimet e shpallura javët e fundit duhet të pezullohen derisa gjërat të sqarohen me Shtetet e Bashkuara”, tha Macron gjatë një takimi me përfaqësuesit e industrisë franceze.

Njoftimi i Trump është kulmi i një lidhjeje të gjatë dashurie me tarifatat, të cilat ai i ka parë për dekada si një kurë për çekuilibrat tregtare dhe sëmundjet ekonomike të Amerikës.

“Tarifa bazë” prej 10 për qind fillon të shtunën, ndërsa tarifatat e ngritura për ata që Shtëpia e Bardhë i konsideroi “shkelësit më të këqij” do të hyjnë në fuqi më 9 prill.

Dear readers and followers of Argumentum.al

On the third anniversary of the founding of the online media Argumentum.al, now it comes in the version of a monthly magazine which you can browse online from April 2022.

This monthly publication offers a clear combination of news on Albania, the Western Balkans and the world, as well as opinions and analyses of events taking place during the month.

Thanking each of you for your attention and trust in our media, we promise that we will continue to publish objective analysis on key developments in the country, region, Europe and the world.

Argumentum.al strives to be an authoritative source of journalism with analyses and comments on international relations, world politics and a wide range of issues of global importance by publishing exclusive materials. This is done thanks to the contribution of some of the well-known names of Albanian politics and journalism and other local and foreign collaborators. At the same time, Argumentum.al is open for comments and opinions by its readers.

Read on domestic and international issues in the magazine Argumentum.al free of charge in Albanian and English!

“Argumentum”, an intellectual process...

FAREWELL AND THANK YOU!

Thank you, Holy Father, for choosing Albania as the first country to bless with your visit after your appointment as Pope. You came and witnessed the love of this long-suffering people, who, even in the darkest times, never forgot their love for God. You came, blessed, and prayed for the many martyrs who gave their lives in His name. You came and touched, with your heart, our religious harmony — the very one you called “religious fraternity.” Thank you, our Pope, for stepping onto this land — poor in material wealth, but rich in spirit and generosity. Your visit became a symbol of your journey alongside the poor, the forgotten, and the powerless. You were the voice for those who had none.

Thank you, Pope Francis, for not yielding to powerful states and for boldly condemning the killing of thousands of children in Gaza. You were the only one to call this war a genocide. You never stopped praying for them — even on Easter Sunday, just hours before you returned to the Lord.

Thank you for condemning every war and every form of injustice. Above all, thank you for raising your voice against the calls for armament — even in your final *Urbi et Orbi* message, where you once again emphasized: no to the arms race, no more echo of death. You called for peace, for dialogue, for coexistence.

Thank you for uniting the world even in your passing — from East to West, from Europe to America, and all the way to Asia. Now, may you rest peacefully beside the Father, in eternal light. Your mission on Earth is fulfilled.

Thank you for being among us. You will always remain our good shepherd.

Thank you for being the Pope of the people!

Thank you, Pope Francis, for not yielding to powerful states and for boldly condemning the killing of thousands of children in Gaza.

You were the only one to call this war a genocide. You never stopped praying for them — even on Easter Sunday, just hours before you returned to the Lord.

Only praises and prolises for Meloni! Facts versus untruths! Immediate ceasefire and genuine peace, no deal for new occupation! Back after 60 years!

REAL POLITIK FLASH NO. 86 | 10 – 30 APRIL 2025 | EXCLUSIVELY FOR ARGUMENTUM

With “flash” comments on 4 major events in only 1000 words by the prominent analyst

DR. JORGJI KOTE *GRAND MASTER*

1.

Only praises and promises for Meloni!

This occurred during the flying visit of the Italian Premier in the White House on 18 April. The US “Brother” as she calls President Trump did not spare praises and promises for her as “a great leader, Prime Minister and woman who has made a phantastic job”! Meloni intended to show through this visit that she could be the ideal broker between the USA and the EU during their shocking relations. However, besides beautiful praises and generous promises, nothing concrete was pledged. Hence, we have to wait and see what would happen. But the situation is not simple. Untrust on Trump in Europe is growing, since he is breaking off with the EU, their sharing values and principles; Trump is replacing the world order established in 1945 with the law of the strongest, with spheres of influence and so on. Therefore both sides have doubts on Meloni/Italy as an effective mediator and even less as EU leader.

2.

Facts versus untruths!

Albania’s EU accession 2030 is the major Socialist Party logo in these elections. With a lot of narratives and political futurism by Prime Minister Rama. Despite numerous anecdotes and battutas on the EU bonuses and benefits, Albanians have overheard them in the last 35 years but are still unable to enjoy them. While appreciating some of them, many other “stories” shown are not true.

Thus, EU/2030 is not as it is said a “bet” but an oath; it is not a passport, love, marriage, but a long – distant run with hurdles and a high slopy mountain. EU/2030 is not for granted, it is only a target of our government but the last word will be said by

the 27 EU Member States. True, favourable geopolitics helps, but it cannot guarantee the success; decisive here remains the domestic factor, the implementation of the major reforms, especially the fight against organized crime, corruption and the qualitative improvement of the socio-economic indicators, where we are lagging much behind the EU. Without them, even AI has no chance.

A single party cannot lead us to the EU; for it is not only the government, diplomacy and the Party but the whole country, i.e. even the opposition, regardless of how you label it. Moreover that it has played a major contribution in our accession to the Council of Europe, NATO, to visa liberalization and other EU processes.

3.

Instant ceasefire and genuine peace, not a deal for new occupation!

This is the double-fold dilemma which Kyev, Washington and Brussels face concerning the end of war in Ukraine. Here it is very important to distinguish between a deal and an agreement. President Trump talks much more on a DEAL, his most favourite and successful practice as a brilliant businessman, given also his best seller “The art of the deal” (1987). However, such commercial deals of “give and take” are a far cry from a genuine international agreement.

Therefore, instead of a deal and the end of war is much better to speak on an instant and unconditional ceasefire and on a political and security accord, on genuine lasting peace, with the relevant US and EU backstop, but not a dictated peace of the type “take it or leave it”

Such a peace in compliance with international law, and without dangerous “NO-s” for Ukraine: NO in NATO, NO in the border of 2014, with NO US guarantees, NO sovereignty, NO army, and others.

This is why many western, american and other politicians and experts, among whom Jürgen Hardt, Thomas Jäger, Timothy Snider, such a peace would have only the name as such; as the ukrainian Peace Nobel winner, Olessandra Matvijtčuk says “it will be no peace but a new occupation for Ukraine”. Whereas Kissvetter, among the best German experts in this area says painfully that with this peace “they will throw Ukraine to the dogs”. Now the problem is how to prevent such a fake peace

and Europe is playing well its own role, with or even without the USA. Something extremely hard, but this is the reality and there is no other alternative.

4.

Back after 60 years!

Germany will have its first Foreign Minister after 60 years from the center right party CDU/CSU in the new governmental coalition due to start on 6th of May. He is Mr. Johann Vandeputh, long time member of the Bundestag. From the year 1965 to date, this post has been kept by leaders of SPD, the Liberals and the Greens. With great names among them, as Willy Brandt, the emblematic Liberal Minister Hans Dietrich Genscher and then Klaus Kinkel, Joscha Fisher, Frank-Walter Steinmeier, Guido Westerwelle, Frank-Walter Steinmeier, Sigmar Gabriel, Heiko Maas and in the last three and a half years Annalena Baerbock from the Greens, the first female and the most short-lived German Foreign Minister.

All of them have been also very friendly and also visited Western Balkans and Albania; Hans Dietrich Genscher came in Tirana in October 1987 and inaugurated the new German Embassy there. They have also launched

and supported historic projects as the Stability Pact, the Stabilization & Association Process, up to the Berlin Process.

Johann Vandeputh's appointment is explained with the intention of the new Chancellor, Mr. Merz to have diplomacy under his arm. Moreover that for the first time ever, Germany will have a National Security Council attached to the Chancellor's Office and to avoid disaccordances, as it has occurred until now. Mr. Vandeputh, besides belonging to the close circle of Chancellor Merz has the necessary qualities and expertise; he has been since 2009 Member of the Bundestag and the Vice Chair of the CDU/CSU Parliamentary Group there; he is an acclaimed expert on EU and Security affairs. He has also shown a great deal of interest for the Balkans and Albania, in particular, specifically for its EU accession process; In 2019 – 2021 he was quite critical to the opening of negotiations with the EU, proposing the fulfillment of 9 and then 12 conditions. The new German governmental program specifies that the EU should focus on its internal reform and then accept new members based on their merits and reform progress. A new challenge for Albania in EU/2030.

Diplomacy, State-Building, and Memory: Germany's role in Kosovo through a scholarly lens

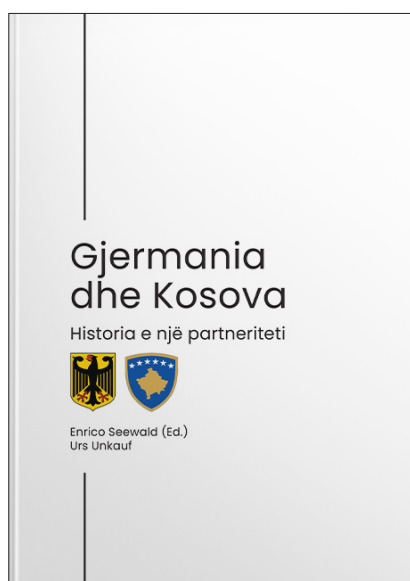

Nga **DORIAN KOÇI***

Germany and Kosovo: The History of a Partnership” is a significant academic and historical contribution that sheds lights into the complex, multifaceted relationship between the Federal Republic of Germany and the Republic of Kosovo. Edited by Enrico Seewald and Urs Unkauf, and published in Albanian from Dukagjini Edition in November 2023 in Pristina, the book brings together a collection of insightful essays that collectively offer a thorough and multidimensional view of the evolution of German-Kosovar relations. From the early stages of conflict in Kosovo to the nation’s declaration of independence and beyond, the volume captures Germany’s crucial role in Kosovo’s state-building process and its continued support for democratic development in the region.

Structure and editorial work

The editorial work of Seewald and Unkauf is commendable. Their curated approach ensures a well-balanced blend of academic, diplomatic, and personal perspectives. The editors demonstrate a deep understanding of both the political

sensitivities and historical nuances surrounding Republic of Kosovo and Republic Federal of Germany’s involvement. The volume includes contributions from a variety of high-profile individuals, including German ambassadors, international institution representatives, and key political analysts and officials who have directly influenced Kosovo’s trajectory. This variety lends authenticity and depth to the book.

Thematic overview and critical analysis

The volume is structured around a series of essays that, while diverse in focus and tone, collectively reinforce the narrative of Germany’s long-term commitment to Kosovo. Each chapter provides a distinct lens through which the reader can understand the dynamics of this partnership.

1. “The Kosovo Question from the German Perspective” – Matthias Dornfeldt & Enrico Seewald

This chapter lays the groundwork for understanding Germany’s strategic positioning in the Balkans. It offers an excellent historical-diplo-

matic analysis of Germany’s proactive role in addressing the Kosovo crisis and supporting its independence in 2008. The authors emphasize Germany’s constructive diplomacy, framing Berlin as a consistent advocate for peace and stability in Southeast Europe.

2. “Kosovo – On the Difficult Path to Statehood” – Stefan Troebst

Troebst’s contribution is a thoughtful examination of the internal political and institutional challenges Kosovo has faced since declaring independence. He reflects on Germany’s supportive stance, particularly in helping to foster institutional development and rule of law. This essay is essential in understanding the international dimension of Kosovo’s internal state-building efforts.

3. “Kosovo and Germany – More Than a Relationship!” – Beqë Cufaj

Ambassador Beqë Cufaj offers a semi-autobiographical, diplomatic perspective that highlights the human and cultural dimensions of German-Kosovar ties. Focusing on the role of the Kosovar diaspora in Germany, the essay underscores how people-to-people connections have strengthened bilateral cooperation. This narrative expands the notion of diplomatic relations beyond institutions to include cultural and societal elements.

4. “Germany’s Importance for Kosovo’s Modern History” – Blerim Shala

Shala articulates Germany’s vital role as one of Kosovo’s most reliable and influential partners. He details key moments when German support proved decisive, framing the

bilateral relationship as a cornerstone of regional stability. His argument that Germany's support was not only political but also moral is particularly compelling.

5. "Memoirs of the German Ambassador in Belgrade during the Kosovo Crisis" – Wilfried Gruber

This chapter provides a rare behind-the-scenes look at the delicate diplomacy surrounding the Kosovo war. Gruber's personal recollections bring a vivid and nuanced understanding of Germany's role in NATO's intervention and the efforts to resolve the crisis diplomatically. The essay adds a human dimension to the historical narrative, demonstrating the complexity of real-time international decision-making.

6. "The Foundational phase in Kosovo" – Andreas Wittkowsky

Wittkowsky focuses on the UNMIK period and Germany's role in institutional and economic development. His analysis stresses the importance of building functional institutions as a foundation for lasting peace. The essay effectively connects international governance efforts with German strategic interests and long-term objectives in the region.

7. "A Unique challenge" – Joachim Rücker

As a former Special Representative of UNMIK, Rücker provides an insider's view of the post-war administrative challenges in Kosovo. His account is rich in detail and insight, highlighting the complexities of international governance and the critical nature of local-international cooperation. This chapter offers practical lessons for peacebuilding and transitional administration.

8. "From representation to embassy: A diplomatic transformation" – Karl-Albrecht Wokalek

Wokalek's essay traces the formalization of diplomatic relations between Germany and Kosovo through the establishment of the German embassy in Prishtina. The narrative underscores the growing strategic significance of Kosovo within German foreign policy. His reflections also mark an important symbolic milestone in bilateral relations.

9. "The Ambassador in Albania: A regional perspective on Kosovo" – Hellmut Hoffmann

This chapter widens the lens by linking developments in Albania to those in Kosovo. Hoffmann emphasizes the importance of trilateral cooperation among Germany, Albania, and Kosovo in achieving regional stability. The essay suggests that understanding Kosovo's trajectory also requires a regional approach.

10. "KFOR's mission – A forgotten mission?" – Erhard Bühler

General Bühler's contribution focuses on Germany's military involvement through KFOR. He highlights the mission's role in maintaining peace and security in post-war Kosovo. Importantly, he calls for greater recognition of Germany's military engagement, which he believes has been overshadowed by diplomatic narratives.

Scholarly and practical value

This book is an invaluable resource for scholars of international relations, Balkan studies, and diplomatic history. It provides a wealth of empirical data, personal testimonies, and analytical reflections that together construct a comprehensive picture of the German-Kosovar partnership. What distinguishes the volume is its ability to combine macro-level geopolitical analysis with micro-level personal experiences, offering a textured and dynamic account of a complex in-

ternational relationship. Furthermore, the book serves as a practical guide for diplomats, policymakers, and practitioners working in post-conflict state-building and regional integration. The diverse range of contributors ensures that the insights are both theoretically informed and grounded in real-world experiences.

Editorial excellence

Enrico Seewald and Urs Unkauf deserve special recognition for their editorial achievements. They have curated a volume that is not only coherent in structure but also engaging in content. The careful organization of chapters ensures a logical progression, from historical analysis to contemporary reflections. The clarity of language and editorial consistency make the book accessible to both academic and general audiences.

"Germany and Kosovo: The History of a Partnership" transcends the boundaries of a traditional essay collection. It is a historical reflection, a diplomatic chronicle, and a roadmap for future cooperation. The book illustrates the power of international solidarity, the importance of sustained diplomatic engagement, and the transformative potential of cross-national partnerships. In an era of global uncertainty and regional tensions, this work stands as a testament to what collaborative, principled diplomacy can achieve. This volume rightly belongs in every academic library, policy institute, and diplomatic archive concerned with the Balkans, European integration, and international peacebuilding. It not only commemorates the past but also informs the future.

*Dr. Dorian Koçi, former Director of National historical Museum of Albania (2017-2023) is a historian and author, with expertise in South-east European history, international relations, and cultural diplomacy.

Author: DR. IRYNA SYNELNYK
JOURNALIST AND RESEARCHER

The Serbo-Russian Nexus in Hybrid Warfare. Why are Telegram channels dangerous for nation security?

The hybrid war that Russia has waged against European countries involves various methods, but the main strategy is to divide societies, undermine trust in state institutions and democracy. Russia is flexible in choosing new approaches and tactics, as new technologies become tools for manipulating and influencing public opinion in different countries. One of them is popular social media such as Telegram.

Serbia cooperates very closely with Russia on many issues, including imitating Russia's hybrid warfare strategy especially against Kosovo. Therefore, it is important to analyse the leading pro-Russian and pro-Serbian Telegram channels in the Balkans to understand why and how they spread propaganda narratives and pose a threat to national security.

Why is it important?

Since the full-scale Russian invasion of Ukraine, Telegram has been an important source of information when we talk about official channels, and at the same time it is a social media for sharing Kremlin propaganda through anonymous Telegram channels. It is known that this social media is of Russian origin and there is a high probability that it is connected to the Russian secret service and the Russian authorities. Moreover, the number of channels and the frequency of publication seem to have increased since the beginning of the Russian war in Ukraine.

Telegram is not a secure messenger. The end-to-end encryption of messages in Telegram does not occur by default, like in Signal, Threema, or

WhatsApp. It is a separate feature in the form of secret chats. Up to 99% of communication on this messenger takes place outside of 'secret' chats. Therefore, your data can be intercepted at various stages of its transfer, including on the server. Serious risks with the use of Telegram: surveillance and access to personal data; use of Telegram for cyber attacks; problems of anonymity.

There is also the problem of content. Because Telegram has a reputation as a platform where dangerous or illegal material is distributed. The lack of control over content allows criminal gangs and extremist groups to use the channel for their own purposes. The advantage of Telegram for dubious actions is that there is no censorship. Completely incorrect and illegal information can be published without it being removed. This is one of the reasons why Telegram is used and not some other social networks.

The Telegram as a social media isn't popular in Kosovo, but at the same time more than half a million people follow pro-Russian Telegram channels covering the Balkans in Serbian and Russian languages. Followers are being urged to donate military equipment to Russia and join military units composed of cit-

izens especially of Serbia and Bosnia and Herzegovina on the Ukrainian frontline. On the other hand, the Telegram is a big source of spreading pro-Russian propaganda narratives, fake news and disinformation. Some of those channels which are popular in the Balkans were founded in Russia, and they publish in Russian language or use Russian state media as their main sources of information, but are oriented towards a Western Balkan audience. There are dozens of Telegram channels. Last time, the Telegram, as a platform, became increasingly popular among right-wingers, extremists, disinformation agents and conspiracy theorists. We try to analyze five of the biggest Telegram channels.

Dejan Beric Telegram channel

Dejan Beric is one of the best-known Serb 'volunteers' in the Russian Army. His channel is the most visited pro-Russian Telegram channel in the territory of Bosnia and Herzegovina, Serbia and Montenegro. It has more than 114,000 followers, publishing about 100 posts a day, and its content is viewed by 25,000 followers every 24 hours. The channel devotes most of its quotes to other pro-Russian channels, such as

'Bunt Je Stanje Duha' and 'Oculo', as well as other Russian media outlets, such as Sputnik.

The 'Slovenski Medvedi' Telegram channel

Has attracted nearly 60,000 followers. He has posted thousands of videos and tens of thousands of photos of events that Russia wants Serbian citizens to know about.

This channel, created in January 2023, a year after the start of the Russian invasion of Ukraine, wants to be 'the voice of Russia in Serbia and the voice of the Serbian people'. It is one of the fastest growing pro-Russian Telegram channels. And in 2024 it published posts that collected money for Russia's war in Ukraine.

The 'Bunt' (Bunt Je Stanje Duha) channel

The Rebellion is a state of mind in English. Since 2020, a channel has served to spread pro-Serbian and pro-Russian propaganda. It was originally started under the name of 'Bunt Montenegro', but a year later it was given its current name.

The number of new members rose sharply since the start of Russia's invasion of Ukraine in February 2022, when it increased by nearly 30,000 in just a few weeks. It is now followed by more than 85,000 people. Members of the 'Bunt' channel share content associated with the Russian invasion of Ukraine on a daily basis. A large part of the published content refers to Republika Srpska and military officials during the Bosnian war, including Ratko Mladic, former commander of the Bosnian Serb Army's Main Headquarters.

Балканист/Balkanist (near 20 000 followers) and Балканская Сплетница/Balkan Gossiper (near 32 000) are Telegram-channels in Russian. They spread pro-Russian and pro-Serbian narratives. Propagandists also try to instill fear among their readers, suggesting that Serbia is facing a war provoked by the West. Balkanist was created in 2019. Since February 2021 and

the outset of the invasion against Ukraine, 'Balkanist' has expanded its activities also to Yandex, a Russian version of the Google search engine, and YouTube, and created an official internet portal and podcast. One of the advertising partners of this channel, whose followers have tripled in one year, is Platon Beseidin, a Ukrainian-Russian author publicly known as a pro-Russian propagandist. In most cases, the 'Balkanist' channel shares his content. The channel also often published pro-Russian content, emphasising the brotherhood that exists between Russians and Serbs.

The main topics that are sharing in pro-Russian and pro-Serbian Telegram channels in the Balkans:

1. Fuelling and intensifying contradictions in the region. Promoting the ideas of the Serbian world. Propagandists often reinterpret historical events to incite disputes and deepen divisions. In general, they use the historical, ethnic, and religious context of the region. For example, Albanians are blamed for all kinds of crimes and human vices, and are openly demonised and dehumanised. Propagandists skillfully touch on historical triggers, further inflaming the wounds of conflicts that ended relatively recently in historical terms. In these Telegram channels, Kosovo is one of the most frequently discussed topics. The channel authors often do not hide the fact that they spread Russian content and pro-Russian messages, which also fuel tensions around the issue of 'Serbian Kosovo' and artificially link it to Ukraine.

2. Glorification of the Russian army and the war in Ukraine, justification of war crimes. Messages spreading Russian propaganda about Ukraine and Russian aggression are sometimes even more prevalent than those about the problems of the Western Balkans. They also spread the message that Ukraine is allegedly on the verge of collapse. There is a significantly higher level of adapta-

tion of Z-channel [Russian pro-war channels] content for the local audiences. Most of this content relates to events on the front line, where traditionally, such resources only highlight the 'successes' of the Russians and the 'failures' and setbacks of the Ukrainians. One of the areas of activity is the involvement of men in the war in Ukraine on the Russian side. Russia's political opponents are being demonized in Serbia.

3. Discrediting NATO and the EU, their role in the Russian-Ukrainian war, criticising the ideas of European integration of the Balkan countries and Ukraine. When it comes to discrediting the EU, Russian propaganda often uses anti-Western rhetoric highlighting the differences between Russia and the EU, including criticism of Western values, policies and actions, as well as the religious and cultural proximity of Russia and Serbia. Other narratives that appear on these channels include: 'The US/West/NATO is to blame for the war, which is being waged to destroy Russia, 'Russia is at war with NATO/America/the West', 'Our president (Putin) is the best, he knows what he is doing/ everything is going according to the plan', 'Ukraine is an artificial country, not real', 'Those who criticise Russian troops are traitors'.

Telegram channels are not a reliable source of information in many cases. That is why in Ukraine, for example, it has been suggested that Telegram channels owners should not be anonymous. In the information field of the Balkans, there are many similarities between current Russian propaganda and the propaganda of Slobodan Milošević's in the 1990s, namely strong ethnic nationalism, the spread of false information and manipulation, and the cult of personality.

Therefore, media literacy and critical thinking will help you to assess the situation realistically and prevent yourself from being manipulated.

/OCTOPUS

TÜRKİYE'S POLITICAL FUTURE FOLLOWING THE ARREST OF İMAMOĞLU

In late March 2025, Türkiye once again captured global headlines amid mass protests organised by the main opposition party, the Republican People's Party (CHP), in major cities including Istanbul, Ankara and Izmir. Observers are struggling to understand what is happening in the country, but this situation is not unique to Türkiye. The entire global political stage is marked by ambiguity. The world has been affected by a series of profound crises over the past fifteen years and is undergoing a period of radical transformation. The impact of this shift is visible across nations — the political course taken by former US President Donald Trump being just one example of such changes. Following several days of heightened tension and political turmoil triggered by the arrest of Istanbul Mayor Ekrem İmamoğlu, the protests began to lose momentum. This was particularly evident in Türkiye's largest city, Istanbul, after formal charges of corruption and embezzlement were brought against him. While İmamoğlu and his close allies continued to frame the case as politically motivated, the investigators' evidence—together with isolated incidents in which protesters attacked the police—led to a decline in enthusiasm among those who had initially been determined to support the opposition's leading figure to the very end.

The arrest of Istanbul Mayor and CHP presidential candidate Ekrem İmamoğlu on 19 March 2025, and his formal indictment on corruption charges, sparked political controversy both within the country and abroad. For some, it marked a serious blow to the country's democratic process and a clear sign

that President Erdoğan is seeking to monopolise power, sensing a moment of geopolitical stability, as the United States under Trump no longer appears concerned with whether its allies are governed by autocrats or democrats.

The arrest of Ekrem İmamoğlu ignited the largest wave of protests against President Recep Tayyip Erdoğan since 2013, mobilising two million citizens and CHP supporters to take to the streets. Their aim was not only to condemn the arrest, but also to demand change and articulate hopes of ending the long-standing dominance of the ruling Justice and Development Party (AKP). Most of the demonstrators were young people, disillusioned after 24 years of AKP rule. They also used the protests to express their frustration with the CHP leadership's continued failure to provide credible opposition in recent years. Many CHP supporters felt let down by the refusal of other opposition parties to join the demonstrations.

The anti-corruption operation

launched by the state was not directed exclusively at the Republican People's Party (CHP), but included all political parties. The investigation covered 59 municipalities affiliated with the ruling Justice and Development Party (AKP), 58 with the CHP, 21 with the Nationalist Movement Party (MHP), 10 governed by the pro-Kurdish Peoples' Equality and Democracy Party (DEM), and seven linked to the Good Party (İYİ). The launch of the operation from Istanbul was interpreted as an attempt by President Erdoğan to sideline İmamoğlu, who is seen as a potential rival in the elections. However, what was largely overlooked is that it was members of the CHP—most notably the team of former party leader Kemal Kılıçdaroğlu—who were the first to submit the corruption files to the state.

İmamoğlu submitted a 121-page testimony to the investigators, while 25 witnesses were questioned—most of them affiliated with the CHP. Only four were protected witnesses, and nearly all

were employees of the Istanbul city administration.

If the arrest of the Istanbul mayor on 19 March was based solely on judicial grounds, as the authorities claim, then the revocation of his university degree just hours earlier suggests an attempt to disqualify him from running in the upcoming presidential election, scheduled for 2028.

Erdoğan seized the opportunity

Turkish President Recep Tayyip Erdoğan seized the moment that aligned with his interests to eliminate his leading challenger for the presidency. He initiated his offensive at a time when the world is in need of a stable, strong, and effective Türkiye:

- Ceasefire negotiations are being held between Russia and Ukraine, with Türkiye acting as a key player, as Turkish peacekeeping forces are expected to be deployed along the lines of separation.
- The European Union is facing a moment of unprecedented weakness, largely due to threats by US President Donald Trump to reduce NATO funding and impose steep tariffs on EU goods. If the EU is seriously considering the creation of its own army, this would not be possible without Türkiye, which has the second-largest army in NATO after the United States, with a force of around one million.
- China is under mounting economic and political pressure from the United States, while Türkiye is regarded as a pivotal actor, exerting considerable influence in the Balkans, Central Asia, and the Middle East.
- Iran, both a friend and a regional rival of Türkiye, is facing military threats from the West, led by the United States and Israel. No sanctions against Iran can succeed without Türkiye's cooperation.
- Türkiye's influence in Syria is

expanding, in coordination with Washington and possibly Moscow—though this may also lead to the risk of military confrontation with Israel, which strongly opposes Turkish involvement near its borders.

Domestic developments in Türkiye are unfolding at a time when the world's major powers are focused on pressing global issues. Seizing this critical moment, Erdoğan moved to bring an end to the political career of his rival.

Despite the outbreak of demonstrations and the possibility that they may continue, Erdoğan is confident they will lose momentum, given that Türkiye's growing strategic importance outweighs Western concerns about the country's democratic direction. International reactions to the mass popular protests in Türkiye have been muted, reflecting Western pragmatism in dealing with the situation. Although Western leaders have publicly criticised the crackdown on civil liberties, strategic interests remain the dominant force shaping their relationship with Ankara.

Who is Ekrem İmamoğlu?

Initially little known beyond the ranks of the Republican People's Party (CHP), İmamoğlu rose to prominence in 2014 when he was elected mayor of Beylikdüzü, a major district on the European side of Istanbul. He quickly emerged as a central figure in national politics after being nominated by the CHP to run for mayor of metropolitan Istanbul—one of the world's largest cities, home to some 16 million people.

Although İmamoğlu's political background was shaped by his family's ties to the centre-right, his career would follow a different trajectory. His father had been a political activist in the

centre-right Motherland Party, established in the 1980s as a civilian alternative to the ruling party then backed by the military establishment. İmamoğlu, however, embraced social democracy under the influence of his wife, Dilek Kaya İmamoğlu, whom he married in 1995.

Born on 4 June 1970 in the Black Sea province of Trabzon, İmamoğlu began studying Business Administration at Istanbul University. He continued his studies at a university in the Turkish Republic of Northern Cyprus before returning to Istanbul, where he completed his degree. More than thirty years later, in a controversial decision, Istanbul University revoked his diploma—along with those of 28 others—citing so-called “general complaints” and alleged irregularities in graduation procedures.

İmamoğlu emerged as a leading figure in 2019, when the Republican People's Party (CHP) was seeking a strong candidate for the local elections in Istanbul. Party-commissioned polls revealed that he enjoyed broad popularity—not only among CHP supporters, but also among Istanbul's independent voters. Those close to him credit his rise to his remarkable ability to engage with people and his natural gift for persuasion. The CHP subsequently selected him as its candidate in the local elections held on 31 March that year. He went on to secure a narrow but decisive victory over his rival, Binali Yıldırım—a former prime minister and one of President Erdoğan's closest associates.

However, the outcome was short-lived, as the ruling Justice and Development Party (AKP) challenged the results over alleged irregulari-

ties, leading the Supreme Electoral Council (YSK) to annul the election and order a re-run. On 23 June 2019, more than ten million Istanbul voters returned to the polls—this time delivering a resounding victory for İmamoğlu. The margin between the two candidates soared from 13,000 to 806,000 votes, with İmamoğlu securing 54.21% of the vote. It was a painful blow to the AKP and a defining moment in Türkiye's electoral history.

İmamoğlu further consolidated his political standing in the 2024 local elections, securing a second term as mayor of Istanbul with 51.21% of the vote, while his AKP opponent received 39.59%. Notably, his party's approval rating stood at under 25%, suggesting that he had drawn support from other opposition parties and independent voters. This remarkable political rise has led many to view him as Erdoğan's strongest opponent and the one best positioned to defeat him in a potential presidential race. However, the prominence he has gained has also fuelled growing internal rivalries within his own party, the CHP—not to mention the increasing pressure from the ruling AKP and its coalition partner, the Nationalist Movement Party (MHP). Legal challenges were not long in coming. In December 2022, he was sentenced to two years, seven months and fifteen days in prison and received a political ban on charges of "insulting public officials." However, he appealed the verdict, which allowed him to remain in office. In March 2025, İmamoğlu was arrested on charges of corruption and supporting a terrorist organisation, leading to the suspension of his mayoral duties. The Istanbul Public Prosecutor's Office initiated a criminal investigation against him. He faces

accusations of running a criminal organisation, extortion, bribery, fraud, unlawfully collecting personal data, and manipulating public procurement procedures. İmamoğlu is being held in Silivri Prison, where he awaits formal indictment and the start of legal proceedings—a process that is likely to take time. Among the most high-profile detainees in Silivri are Osman Kavala, the businessman accused of organising the 2013 Gezi Park protests; Selahattin Demirtaş, former co-chair of the pro-Kurdish HDP, predecessor of the current Peoples' Equality and Democracy Party (DEM); and Ümit Özdağ, leader of the nationalist Victory Party (Zafer). İmamoğlu has now joined their ranks as one of Türkiye's most prominent political prisoners.

Under the Turkish legal system, the next step will be the filing of a formal indictment, after which İmamoğlu and the other detainees will stand trial. However, no timeline has been set. One of the main criticisms directed at the judiciary in Türkiye is that the period between the preparation of an indictment and a court hearing is often very long, meaning that detainees remain in prison for months or even years before their case is heard. For example, Ümit Özdağ has been in pre-trial detention since January 2025, still awaiting indictment.

Although his political future remains uncertain, many believe that removing him entirely from public life will prove difficult. His legal team has announced its intention to appeal the judicial investigation, as well as the earlier decision by Istanbul University to revoke his university diploma. Did Erdoğan make a mistake by arresting İmamoğlu?

While some continue to insist

that the arrest of Istanbul Mayor Ekrem İmamoğlu is linked to the upcoming presidential elections—given that he is one of President Erdoğan's most vocal critics and strongest challengers—a broader perspective paints a different picture. İmamoğlu has held office since 2019 and has faced seven separate investigations, yet was never detained until now. This raises a legitimate question: Why did the arrest happen at this particular time? One possible answer is that credible evidence has only recently emerged, replacing what had previously been mere speculation. In that context, framing the arrest purely as a political crackdown may no longer be a tenable position. This reasoning has failed to convince the opposition CHP, especially given that the arrest came just as the party announced its congress for 23 March 2025, where İmamoğlu was the sole candidate in the presidential race. The timing created the impression that the move was driven more by political motives than by judicial ones, sparking protests—particularly among students. The situation appears to be a complex entanglement of politics, judicial action, and internal power struggles within the CHP. Taken together, these factors have placed particular emphasis on the timing of the arrest. One could argue that this is not merely about a single man opposing Erdoğan—the stakes are far greater. The revocation of İmamoğlu's university degree alone would have been sufficient to disqualify him, as Article 101 of the Turkish Constitution stipulates that presidential candidates must hold a university diploma. Therefore, it may not have been necessary for him to face additional corruption charges from behind bars—at least not at this particular moment.

Adresa: Njësia bashkiake nr. 5, Rruga "Abdyl Frasheri", Ndërtesa 8, Tiranë, Shqipëri

Tel: +355 (0) 68 82 01 720

**Email: redaksia.argumentum@gmail.com,
info@argumentum.al**

NUIS/NIPT: L91415033Q

Twiter : [Argumentum_al](#)

Facebook: [argumentum.al](#)

Instagram: [argumentumnews](#)

© Argumentum. All rights reserved